

USNESENÍ SOUDNÍHO DVORA (druhého senátu)

23. září 2004*

Ve spojených věcech C-435/02 a C-103/03,

jejichž předmětem jsou žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 234 ES, předložené Landgericht Essen (Německo) a Landgericht Hagen (Německo), usneseními ze dne 25. listopadu 2002 a 11. února 2003, došlými dne 2. prosince 2002, respektive 5. března 2003, v řízení mezi:

Axel Springer AG

proti

Zeitungsverlag Niederrhein GmbH & Co. Essen KG (C-435/02),

a

Axel Springer AG

proti

Hans-Jürgenu Weskemu (C-103/03),

* Jednael jazyk: němčina.

SOUDNÍ DVŮR (druhý senát),

ve složení C. W. A. Timmermans (zpravodaj), předseda senátu, J.-P. Puissochet, R. Schintgen, F. Macken a N. Colneric, soudci,

generální advokát: F. G. Jacobs,
vedoucí soudní kanceláře: R. Grass,

po vyrozumění postupujícího soudu, že Soudní dvůr hodlá rozhodnout odůvodněným usnesením v souladu s článkem 104 odst. 3 svého jednacího řádu,

po vyzvání zúčastněných osob uvedených v článku 23 statutu Soudního dvora k předložení jejich případných vyjádření k této věci,

po vyslechnutí generálního advokáta,

přijal toto

Usnesení

- 1 Žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce se týkají platnosti směrnice Rady 90/605/EHS ze dne 8. listopadu 1990, kterou se mění směrnice 78/660/EHS o ročních účetních závěrkách a směrnice 83/349/EHS o konsolidovaných účetních závěrkách, pokud se jedná o oblast jejich působnosti (Úř. věst. L 317, s. 60; Zvl. vyd. 17/01, s. 110).

- 2 Tyto žádosti byly vzneseny v rámci sporů mezi společnostmi Axel Springer AG (dále jen „Springer“) a jednak společností Zeitungsverlag Niederrhein GmbH & Co. Essen KG (dále jen „Zeitungsverlag“) (C-435/02), jednak H.-J. Weskem, jednatelem společnosti Radio Ennepe-Ruhr-Kreis GmbH & Co. KG (dále jen „Radio Ennepe“) (C-103/03) ve věci žádosti společnosti Springer o nahlédnutí do roční účetní závěrky společnosti Zeitungsverlag a Radio Ennepe.

Právní rámec

Právní úprava Společenství

- 3 Na základě čl. 54 odst. 3 písm. g) Smlouvy o ES (nyní po změně čl. 44 odst. 2 písm. g) ES) vyvíjejí Rada Evropské unie a Komise Evropských společenství úsilí za účelem odstranění omezení svobody usazování, přičemž v míře nezbytné a s ohledem na dosažení jejich rovnocennosti, koordinují záruky, které jsou pro ochranu zájmů společníků i třetích osob vyžadovány v členských státech od společností ve smyslu čl. 58 druhého pododstavce Smlouvy o ES (nyní čl. 48 druhý pododstavec ES).
- 4 Směrnice 90/605 má za účel změnit oblast působnosti zejména čtvrté směrnice Rady 78/660/EHS ze dne 25. července 1978, založené na čl. 54 odst. 3 písm. g) Smlouvy, o ročních účetních závěrkách některých forem společností (Úř. věst. L 222, s. 11; Zvl. vyd. 17/01, s. 21, dále jen „čtvrtá směrnice o společnostech“).

- 5 Čtvrtá směrnice o společnostech předepisuje koordinační opatření pro vnitrostátní právní ustanovení týkající se roční účetní závěrky kapitálových společností. V Německu se použije pro následující formy společností: Aktiengesellschaft (akciová společnost), Kommanditgesellschaft auf Aktien (komanditní společnost na akcie) a Gesellschaft mit beschränkter Haftung (společnost s ručením omezeným).

- 6 Články 1 a 2 směrnice 90/605 rozšiřují působnost koordinačních opatření předepsaných čtvrtou směrnicí o společnostech na určité formy osobních obchodních společností, jako je v Německu Kommanditgesellschaft (komanditní společnost), zejména jsou-li všichni její společníci s neomezeným ručením kapitálové společnosti založené v jedné z forem zmíněných v předcházejícím bodě stávajícího usnesení.

- 7 Směrnice 90/605 tímto rozšiřuje pro Německo působnost koordinačních opatření předepsaných čtvrtou směrnicí o společnostech zejména na společnosti založené ve formě komanditní společnosti, jejichž všichni společníci s neomezeným ručením jsou založeni ve formě společnosti s ručením omezeným (dále jen „GmbH & Co. KG“).

- 8 Tato forma společnosti tudíž podléhá zejména ustanovením čl. 47 odst. 1 čtvrté směrnice o společnostech, pozměněného čl. 38 odst. 3 sedmé směrnice Rady 83/349/EHS ze dne 13. června 1983, založené na čl. 54 odst. 3 písm. g) Smlouvy, o konsolidovaných účetních závěrkách (Úř. věst. L 193, s. 1; Zvl. vyd. 17/01, s. 58), který stanoví:

„Řádně schválená roční účetní závěrka se spolu s výroční zprávou a zprávou osoby pověřené ověřením účetní závěrky zveřejňují způsobem stanoveným vnitrostátními právními předpisy v souladu s článkem 3 směrnice 68/151/EHS.

Vnitrostátní právní předpisy však mohou povolit, aby výroční zpráva nemusela být zveřejňována výše stanoveným způsobem. V takovém případě bude veřejnosti přístupná v sídle společnosti v daném členském státě. Kopii celé nebo části každé takové zprávy musí být možné získat na požádání. Cena za tuto kopii nesmí přesahovat správní náklady na její pořízení.“

- 9 Podle čl. 3 odst. 1 až 3 první směrnice Rady 68/151/EHS ze dne 9. března 1968 o koordinaci ochranných opatření, která jsou na ochranu zájmů společníků a třetích osob vyžadována v členských státech od společností ve smyslu čl. 58 druhého pododstavce Smlouvy, za účelem dosažení rovnocennosti těchto opatření (Úř. věst. L 65, s. 8; Zvl. vyd. 17/01, s. 3, dále jen „první směrnice o společnostech“):

„1. V každém členském státě je veden spis buď v ústředním rejstříku, nebo obchodním či podnikovém rejstříku pro každou společnost, která je v něm zapsána.

2. Všechny listiny a všechny údaje, které musí být zveřejněny podle článku 2, jsou vloženy do spisu nebo zapsány do rejstříku; předmět zápisů do rejstříku musí být v každém případě uveden ve spisu.

3. Na písemnou žádost musí být možné získat úplný nebo částečný opis každé listiny nebo každého údaje, které jsou uvedeny v článku 2, aniž by náklady na tento opis převýšily správní náklady.

[...]“

- 10 Článek 2 odst. 1 písm. f) první směrnice o společnostech stanoví:

„Členské státy přijmou nezbytná opatření k zajištění povinného zveřejňování alespoň následujících listin a údajů týkajících se společností:

[...]

- f) rozvaha a výsledovka za každé účetní období. [...]“

Vnitrostátní právní úprava

- 11 Svým rozsudkem ze dne 22. dubna 1999, Komise v. Německo (C-272/97, Recueil, s. I-2175), Soudní dvůr rozhodl, že směrnice 90/605 nebyla provedena do německého práva ve stanovené lhůtě.
- 12 Německé právní předpisy, obzvláště Handelsgesetzbuch (německý obchodní zákoník, dále jen „HGB“), již byly od té doby změněny, aby se napříště koordinační opatření předepsaná čtvrtou směrnicí o společnostech rozšířila zejména na GmbH & Co. KG (paragraf 264a HGB).

- 13 Tato nová právní úprava krom toho stanoví, že porušení předepsaných povinností povede k uložení správní pokuty ve výši minimálně 2 500 eur a maximálně 25 000 eur soudem Amtsgericht (Německo), což je soud, který je v Německu odpovědný za vedení obchodního rejstříku.
- 14 Takové pokuty mohou být nicméně uloženy pouze na základě podání návrhu k tomuto soudu. Na druhé straně nejsou stanovena žádná omezení ohledně právního postavení osob, které mohou takový návrh podat, takže jakákoliv osoba je oprávněna tak učinit (paragrafy 335a a 335b HGB).

Spor v původním řízení a předběžné otázky

- 15 Oběma žalobami předloženými k místně příslušným Amtsgerichte Springer žádal, aby bylo pod sankcí pokuty nařízeno Zeitungsverlag a Radio Ennepe, podnikům, z nichž první vykonává svou činnost v oblasti tisku a vydávání a druhý v oblasti rozhlasového vysílání, předložit své roční účetní závěrky, tak aby do nich Springer mohl nahlédnout.
- 16 Soudy vyhověly těmto návrhům usneseními vyslovujícími žádané soudní příkazy a ukládajícími jednatelům těchto společností p. Glandtovi, respektive p. Weskemu, správní pokuty ve výši 5 000 eur v případě nepředložení zmíněných dokumentů v určené lhůtě.

- 17 Protože tyto roční účetní závěrky nebyly předloženy v určené lhůtě, dalšími usneseními byly uloženy pokuty.
- 18 Zeitungsverlag a p. Glandt, jakož i p. Weske tehdy podali odvolání proti těmto posledním usnesením u každého z příslušných předkládajících soudů.
- 19 Tyto soudy se domnívají, že věci, jež jim byly předloženy, vyvolávají pochyby o platnosti směrnice 90/605.
- 20 Ve věci C-435/02 se Landgericht Essen rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Je směrnice 90/605 [...], ve spojení s článkem 47 směrnice 78/660 [...], slučitelná se zásadou Společenství svobody podnikání v rozsahu, v němž má za následek, že komanditním společností, jejichž společník s osobním ručením je společnost s ručením omezeným, je uložena povinnost zveřejnit jejich roční účetní závěrku a výroční zprávu, aniž by zejména přítom byl omezen okruh osob oprávněných do nich nahlédnout?

2) Je směrnice 90/605 [...] , ve spojení s článkem 47 směrnice 78/660 [...], slučitelná se zásadou Společenství svobody tisku (tisku, rozhlasu a televize) v rozsahu, v němž má za následek, že komanditním společností, jejichž společník s osobním ručením je společnost s ručením omezeným a které jsou činné v oblasti tisku, vydavatelství nebo rozhlasového vysílání, je uložena

povinnost zveřejnit roční účetní závěrku a výroční zprávu, aniž by zejména přitom byl omezen okruh osob oprávněných do nich nahlédnout?

3) Je směrnice 90/605/[...] slučitelná s obecnou zásadou rovného zacházení v rozsahu, v němž vede ke znevýhodnění komanditních společností, jejichž společníkem s osobním ručením je společnost s ručením omezeným, proti komanditním společnostem, jejichž společníkem s osobním ručením je fyzická osoba, přestože věřitelé komanditní společnosti, jejímž společníkem s osobním ručením je společnost s ručením omezeným, jsou lépe chráněni na základě povinnosti ke zveřejňování společnosti s ručením omezeným než věřitelé komanditní společnosti, jejíž komplementář jako fyzická osoba nepodléhá povinnosti ke zveřejňování?“

21 Ve věci C-103/03, se Landgericht Hagen rovněž rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru tři stejné předběžné otázky, kterým předchází první předběžná otázka, znějící následně:

„Mohlo se Evropské společenství při přijetí směrnice 90/605 [...] opřít o ustanovení čl. 54 odst. 1 ve spojení s čl. 54 odst. 3 písm. g) Smlouvy o ES, přestože tato směrnice přiznává právo na nahlédnutí také pro třetí osoby, které se nemohou dovolávat práva nebo zájmu hodného ochrany?“

22 S přihlédnutím k souvislosti mezi nimi jsou věci C-435/02 a C-103/03 spojeny za účelem usnesení.

K předběžným otázkám

- 23 Soudní dvůr, maje za to, že odpověď na první otázku položenou ve věci C-103/03 může být jasně vyvozena z rozsudku ze dne 4. prosince 1997, *Daihatsu Deutschland* (C-97/96, Recueil, s. I-6843), a že odpovědi na další otázky položené ve věci C-103/03, jakož i ty položené ve věci C-435/02, nenechávají prostor pro rozumné pochybnosti, informoval v souladu s čl. 104 odst. 3 svého jednacího řádu předkládající soudy, že hodlá rozhodnout odůvodněným usnesením a vyzval zúčastněné osoby uvedené v článku 23 statutu Soudního dvora, aby předložily svá případná vyjádření k této věci.
- 24 Co se týče věci C-435/02, Rada odpověděla na výzvu Soudního dvora, přičemž uvedla, že nemá námitky proti tomu, aby Soudní dvůr rozhodl odůvodněným usnesením. Naproti tomu, co se týče věcí C-435/02 a C-103/03, *Zeitungsverlag* a *H.-J. Weske* uplatnili v tomto ohledu námitky, přičemž se odvolávali na argumenty vznesené ve svých písemných vyjádřeních. Nicméně tyto skutečnosti nepřesvědčily Soudní dvůr, aby se odchýlil od zamýšleného způsobu řízení.

K první otázce ve věci C-103/03

- 25 Svou první otázkou položenou ve věci C-103/03 se předkládající soud v podstatě táže, zda směrnice 90/605 v rozsahu, v němž z ní vyplývá, že každá osoba může nahlédnout do roční účetní závěrky a výroční zprávy těch forem společností, které jsou ve směrnici uvedeny, aniž by musela prokázat právo nebo zájem vyžadující ochranu, mohla být právoplatně přijata na základě čl. 54 odst. 3 písm. g) Smlouvy.

- 26 Hans-Jürgen Weske tvrdí, že okruh třetích osob, které musí být chráněny podle čl. 54 odst. 3 písm. g) Smlouvy, zahrnuje osoby, které mají aktuální právní vztah ke společnosti, jakož i ty, které si přejí vytvořit takový vztah, a tudíž také potenciální společníky, zaměstnance nebo věřitele těchto společností.
- 27 Toto ustanovení nicméně nedovoluje, aby okruh třetích osob byl definován takovým způsobem, že by zahrnoval každou osobu bez ohledu na její postavení. Široký výklad tohoto pojmu třetích osob, přijatý ve výše uvedeném rozsudku Daihatsu Deutschland, proto vzbuzuje výhrady.
- 28 V tomto ohledu je třeba uvést, jak tvrdí Rada a Komise, že odpověď na tuto otázku může být jasně vyvozena z výše uvedeného rozsudku Daihatsu Deutschland.
- 29 Z bodů 19 a 20 tohoto rozsudku totiž vyplývá, že samotné znění čl. 54 odst. 3 písm. g) Smlouvy zmiňuje cíl ochrany zájmů třetích osob obecně, aniž by přitom mezi nimi rozlišovalo nebo vylučovalo určité skupiny, takže pojem třetích osob uvedený v tomto článku, nesmí být zejména omezen pouze na věřitele společnosti.
- 30 V bodě 21 tohoto rozsudku Soudní dvůr mimoto shledal, že cíl směřující k odstranění omezení svobody usazování, který byl Komisi a Radě uložen na základě velmi širokého znění čl. 54 odst. 1 a 2 Smlouvy, nemůže být omezen ustanoveními čl. 54 odst. 3 Smlouvy, neboť ta se omezují na demonstrativní výčet opatření, která je třeba přijmout s ohledem na realizaci tohoto cíle, jak potvrzuje užití slova „zejména“ v uvedeném čl. 54 odst. 3 Smlouvy.

- 31 Soudní dvůr dále výslovně uvedl v bodě 22 uvedeného rozsudku, že ustanovení čl. 3 první směrnice o společnostech, která stanoví povinnost vést veřejný rejstřík, ve kterém musí být zapsány všechny listiny a údaje, které musí být zveřejněny, jakož i možnost každé osoby získat na písemnou žádost opis roční účetní závěrky, potvrzují snahu, vyjádřenou ve čtvrtém bodě odůvodnění této směrnice, umožnit informovat všechny třetí osoby, které neznají nebo nemohou dostatečně znát účetní a finanční situaci společnosti.
- 32 Ve stejném bodě Soudní dvůr doplnil, že tato snaha je rovněž vyjádřena v bodech odůvodnění čtvrté směrnice o společnostech, ve kterých je konstatována nutnost vytvořit v rámci Společenství rovnocenné minimální právní podmínky, pokud jde o rozsah finančních informací, které mají být zveřejněny společnostmi si navzájem konkurujícími (viz zejména třetí bod odůvodnění).
- 33 Z výše uvedeného rozsudku Daihatsu Deutschland tak jasně vyplývá, že povinnosti ke zveřejňování předepsané článkem 3 první směrnice o společnostech, na který odkazuje čl. 47 odst. 1 čtvrté směrnice o společnostech a které byly rozšířeny směrnicí 90/605 na určité formy osobních obchodních společností, jako je forma společnosti dotčená v původním řízení, znamenají, že každá osoba má možnost nahlédnout do roční účetní uzávěrky a do výroční zprávy forem společností uvedených touto směrnicí, aniž by musela prokázat právo nebo zájem vyžadující ochranu.
- 34 Z bodů 21 a 22 zmíněného rozsudku zároveň jasně vyplývá, že právní akt Společenství, který obsahuje takové povinnosti ke zveřejnění, mohl být přijat na základě čl. 54 odst. 3 písm g) Smlouvy, neboť toto ustanovení, které uděluje širokou pravomoc zákonodárci Společenství, zmiňuje cíl ochrany zájmů třetích osob obecně, aniž by přitom mezi nimi rozlišovalo nebo vylučovalo některé skupiny, takže pojem

třetích osob ve smyslu tohoto článku se vztahuje na všechny třetí osoby. Z toho plyne, že tento pojem musí být vykládán široce a že zahrnuje zejména konkurenty dotyčných společností.

- 35 Na první otázku položenou ve věci C-103/03 je tedy třeba odpovědět tak, že směrnice 90/605, v rozsahu, v němž z ní vyplývá, že každá osoba má možnost nahlédnout do roční účetní závěrky a výroční zprávy forem společností, na které se směrnice vztahuje, aniž by musela prokázat právo nebo zájem vyžadující ochranu, mohla být právoplatně přijata na základě čl. 54 odst. 3 písm. g) Smlouvy.

K prvním dvěma otázkám ve věci C-435/02 a ke druhé a třetí otázce ve věci C-103/03

- 36 Svými prvními dvěma otázkami položenými ve věci C-435/02 a druhou a třetí otázkou položenou ve věci C-103/03, které je vhodné posuzovat společně, se předkládající soud v podstatě táže, zda směrnice 90/605 v rozsahu, v němž z ní vyplývá, že každá osoba, aniž by musela prokázat právo nebo zájem vyžadující ochranu, má možnost nahlédnout do roční účetní závěrky a do výroční zprávy podniků, které jsou založeny v jedné z forem společností, na které se směrnice vztahuje a které vykonávají svou činnost, jako v projednávaném případě, v oblasti tisku, vydavatelství nebo rozhlasového vysílání, je slučitelná s obecnými zásadami práva Společenství, jakými jsou svoboda podnikání a svoboda tisku.

Vyjádření předložená Soudnímu dvoru

- 37 Zeitungsverlag a H.-J. Weske tvrdí, že směrnice 90/605 ve spojení s článkem 47 čtvrté směrnice o společnostech sleduje legitimní cíl obecného zájmu potud, pokud povinnosti ke zveřejňování, které směrnice předepisuje, směřují k ochraně společníků, zaměstnanců a věřitelů společnosti.
- 38 Skutečnost, že by do okruhu osob oprávněných nahlédnout do dotyčných dokumentů byly zahrnuty všechny zainteresované osoby včetně konkurentů, nicméně podle nich představuje nepřiměřenou zátěž s ohledem zejména na legitimní zájem společnosti utajovat určité údaje. V tomto rozsahu je tedy směrnice 90/605 neslučitelná s právem Společenství na svobodu volby povolání, a je v důsledku toho neplatná.
- 39 Zeitungsverlag a H.-J. Weske mimoto uplatňují, že svoboda projevu jakožto základní právo zaručené právem Společenství chrání veškeré činnosti vykonávané podniky v oblasti tisku i rozhlasového vysílání.
- 40 Vzhledem k tomu, že směrnice 90/605 a čtvrtá směrnice o společnostech neobsahují zvláštní ochranu podniků v oblasti tisku a rozhlasového vysílání tím, že by upravovaly výjimky z povinností ke zveřejňování, které stanoví, jsou neslučitelné s právem na svobodu názoru.
- 41 Belgická vláda uplatňuje, že povinnost ke zveřejnění roční účetní závěrky, kterou ukládá směrnice 90/605, je odůvodněná skutečností, že pokud jde o společnosti na

něž se vztahuje, třetí osoby mají pouze omezené právní prostředky vůči společníkovi, protože tím je právnická osoba s ručením omezeným.

- 42 Komise se odvolává na první tři body odůvodnění čtvrté směrnice o společnostech, z nichž zejména vyplývá, že ustanovení týkající se zveřejňování roční účetní závěrky a výroční zprávy jsou nutná vzhledem k tomu, že formy společností, na které se použijí, nabízejí jako záruku pro třetí osoby pouze jmění společnosti, a protože je nutné, aby byly v rámci Společenství vytvořeny rovnocenné minimální právní podmínky pro rozsah sjednaných finančních informací, které mají být zveřejněny společnostmi navzájem si konkurujícími.
- 43 Zahrnutí zejména konkurentů do okruhu osob oprávněných k nahlédnutí do těchto dokumentů je zároveň potřebný a vhodný prostředek pro dosažení cíle uvedeného jak v těchto bodech odůvodnění, tak v čl. 54 odst. 3 písm. g) Smlouvy, jak je vykládán Soudním dvorem ve výše uvedeném rozsudku Daihatsu Deutschland, a sice ochrany nejen společníků, ale zároveň i třetích osob.
- 44 Komise mimoto tvrdí, že otázka ohledně obecné zásady práva Společenství, jakou je svoboda podnikání, zahrnuje v projednávaném případě otázku týkající se obecné zásady svobody tisku.
- 45 Rada uplatňuje, že směrnice 90/605 nezakládá nepřiměřený a neúnosný zásah, jímž by byla dotčena samotná podstata práva na svobodný výkon povolání.

- 46 Rada krom toho tvrdí, že povinnost ke zveřejnění předepsaná směrnicí 90/605 nijak nezasahuje do svobody tisku, která je zaručena zejména čl. 10 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, protože nemá žádný vliv na obsah informací nebo idejí sdělovaných společnostmi, na niž se tato směrnice vztahuje.

Odpověď Soudního dvora

- 47 Na úvod je na místě shledat, že otázka dotčená v původních řízeních ohledně slučitelnosti povinností ke zveřejňování, které jsou uloženy osobním obchodním společností, se svobodou projevu splývá s otázkou ohledně slučitelnosti těchto povinností se svobodou výkonu povolání. Uvedené povinnosti se totiž použijí na každý podnik založený v určité formě společnosti nezávisle na povaze jeho činnosti. Navíc nemají dostatečně přímé a specifické propojení s činností dotýkající se svobody projevu. Jedná se totiž především o právní úpravu, která působí na dotyčné společnosti nezávisle na hospodářské činnosti, kterou vykonávají.
- 48 Soudní dvůr rozhodl, že jak právo vlastnit majetek, tak i svoboda výkonu povolání patří k obecným zásadám práva Společenství. Nicméně podle této judikatury mohou být přijata omezení pro výkon těchto práv za podmínky, že tato omezení skutečně odpovídají cílům obecného zájmu sledovaným Společenstvím a nezakládají s ohledem na sledovaný cíl nepřiměřený a neúnosný zásah, jímž je dotčena samotná podstata těchto práv (viz rozsudky ze dne 5. října 1994, Německo *v.* Rada, C-280/93, Recueil, s. I-4973, bod 78, a ze dne 10. července 2003, Booker Aquaculture a Hydro Seafood, C-20/00 a C-64/00, Recueil, s. I-7411, bod 68 a citovaná judikatura).

- 49 Za těchto podmínek, i za předpokladu, že by povinnosti ke zveřejňování dotčené v původních věcech měly dostatečně přímý a významný účinek na svobodu výkonu povolání, se omezení, které s sebou nesou, obzvláště omezení ohledně práva podniků utajovat určité potenciálně citlivé údaje, v každém případě jeví jako dostatečně odůvodněné.
- 50 Z prvních třech bodů odůvodnění čtvrté směrnice o společnostech totiž vyplývá, že ustanovení týkající se zveřejňování, které směrnice ukládá určitým formám kapitálových společností, sledují dvojí cíl obecného zájmu vyjádřený v čl. 54 odst. 3 písm. g) Smlouvy, a sice na jedné straně ochranu třetích osob před finančními riziky, které s sebou nesou formy společností, jež nabízejí jako záruku třetím osobám pouze jmění společnosti a na druhé straně v rámci Společenství vytvoření rovnocenných minimálních právních podmínek, pokud jde o rozsah finančních informací, které mají být zveřejněny společnostmi navzájem si konkurujícími.
- 51 Podle svých prvních pěti bodů odůvodnění směrnice 90/605 směřuje zvláště k nápravě praxe spočívající v tom, že podstatné a stále rostoucí množství společností obchází předpisy tak, že jsou založeny ve formě osobních obchodních společností, jejichž všichni společníci s neomezeným ručením jsou organizováni jako kapitálové společnosti, aby se tak vyvázali z působnosti ustanovení upravujících zveřejňování, které je uloženo těmto společnostem, přičemž tato praxe je tak v rozporu s výše uvedeným cílem čtvrté směrnice o společnostech chránit třetí osoby před finančními riziky, která s sebou nesou formy společností, které nabízejí jako záruku pro třetí osoby pouze jmění společnosti.
- 52 Z toho vyplývá, že opatření uložená směrnicí 90/605 odpovídají skutečně cílům čl. 54 odst. 3 písm. g) Smlouvy a tímto i cílům obecného zájmu sledovaným Společenstvím ve smyslu judikatury uvedené v bodě 48 stávajícího usnesení.

- 53 Možnost újmy, ke které by mohly vést povinnosti uložené těmito předpisy, pokud jde o zveřejňování, se ostatně zdá být omezená. Zdá se totiž pochybné, že tyto předpisy jsou způsobilé změnit soutěžní postavení dotyčných společností na rozdíl od toho, jak tomu bylo ve věci, jež vedla k výše uvedenému rozsudku Německo v. Rada (bod 81).
- 54 Toto posouzení je potvrzeno ustanoveními čtvrté směrnice o společnostech, zejména jejími články 11, 27 a 44 až 47, které stanoví možnost omezit informace, které musí být obsaženy v roční účetní závěrce a ve výroční zprávě společností, které nepřekračují vyčíslené hranice určitých kritérií, jakož i možnost omezit zveřejňování účetních závěrek těchto společností. Navíc má článek 45 této směrnice za cíl zejména zabránit, aby zveřejnění určitých údajů nezpůsobilo dotyčným podnikům závažnou újmu.
- 55 Je třeba zároveň shledat, že v souladu s článkem 46 této směrnice mohou být informace, které musí být povinně obsaženy ve výroční zprávě, vyjádřeny obecným způsobem, takže na rozdíl od toho, co předkládají Zeitungsverlag a H.-J. Weske, není nutné uvádět detailně určité citlivé údaje, ze kterých například může vyplývat základ pro výpočet cen.
- 56 Jinak zveřejnění roční účetní závěrky kapitálových společností, které jsou jedinými společníky s neomezeným ručením osobních obchodních společností, na které se vztahuje směrnice 90/605, jako jsou společnosti založené ve formě GmbH & Co. KG dotčené ve věcech v původním řízení, v daném případě roční účetní závěrky společností s ručením omezeným, sděluje samo o sobě pouze údaje o situaci uvedených společníků, a nikoliv údaje o situaci této osobní obchodní společnosti. Zveřejňování roční účetní závěrky této posledně uvedené společnosti tedy není nadbytečné.

- 57 Navíc článek 57a zařazený do čtvrté směrnice o společnostech čl. 1 bodem 4 směrnice 90/605 umožňuje osobním obchodním společností, jako jsou GmbH & Co. KG dotčené ve věcech v původním řízení, být osvobozeny od povinností ke zveřejňování, pokud jejich účetní závěrky musí být zveřejněny s účetními závěrkami jednoho z jejich společníků s neomezeným ručením nebo jsou zahrnuty do konsolidované účetní závěrky skupiny společností.
- 58 Za těchto podmínek povinnost uložená osobním obchodním společností, jako jsou společnosti založené v právní formě GmbH & Co. KG dotčené ve věcech v původním řízení, pokud jde o zveřejnění roční účetní závěrky a výroční zprávy, nezakládá nepřiměřený a neúnosný zásah, jímž je dotčena samotná podstata práva na svobodu výkonu povolání
- 59 S ohledem na výše uvedené je třeba odpovědět na první dvě otázky položené ve věci C-435/02, jakož i na druhou a třetí otázku položenou ve věci C-103/03, že přezkoumání těchto otázek s ohledem na obecné zásady práva Společenství, jakými jsou zásada svobodného výkonu povolání a svobody projevu, neukázalo žádnou skutečnost, kterou by mohla být dotčena platnost směrnice 90/605.

Ke třetí otázce ve věci C-435/02 a ke čtvrté otázce ve věci C-103/03

- 60 Svou třetí otázkou položenou ve věci C-435/02 a čtvrtou otázkou položenou ve věci C-103/03 se předkládající soud v podstatě táže, zda je směrnice 90/605 slučitelná se

zásadou rovného zacházení v rozsahu, v němž tato směrnice ukládá povinnosti ke zveřejňování roční účetní závěrky komanditním společnostem, jejichž všichni společníci s neomezeným ručením jsou založeni ve formě společnosti s ručením omezeným. Tyto společnosti jsou tak údajně znevýhodněny oproti komanditním společnostem, u nichž alespoň jeden společník s neomezeným ručením je fyzická osoba a které nejsou podrobeny těmto povinnostem, přestože věřitelé společností založených pod prvně uvedenou formou společnosti jsou lépe chráněni než věřitelé společností založených pod druhou formou z důvodu skutečnosti, že jejich společníci podléhají jako společnosti s ručením omezeným takovým povinnostem ke zveřejňování, které nejsou uloženy fyzickým osobám.

Vyjádření předložená Soudnímu dvoru

- 61 Zeitungsverlag a H.-J. Weske tvrdí, že dotčená ustanovení ve věci zveřejňování představují závažnou nerovnost v zacházení mezi na jedné straně komanditními společnostmi, jejichž alespoň jeden společník s neomezeným ručením je fyzická osoba, a na druhé straně komanditními společnostmi, jejichž všichni společníci s neomezeným ručením jsou společnosti s ručením omezeným, jako je GmbH & Co. KG, jelikož tato situace způsobuje posledně jmenovaným společnostem značné nevýhody.
- 62 Rada tvrdí, že z prvních tří bodů odůvodnění směrnice 90/605 vyplývá, že má za účel vyplnit mezeru v ustanoveních čtvrté směrnice o společnostech, považovanou zákonodárcem za odporující duchu a cílům této směrnice, neboť stále rostoucí počet společností, jako jsou komanditní společnosti dotčené v původním řízení, nebyl podroben povinností ke zveřejňování, přestože jejich věřitelé mohou jednat jen proti společníkům s neomezeným ručením organizovaným ve formě společností s ručením omezeným, kteří v důsledku toho nabízejí jako záruku pro třetí osoby jen jmění společnosti.

- 63 Ve vztahu k třetím osobám existuje zásadní rozdíl mezi takovými komanditními společnostmi a komanditními společnostmi, jejichž alespoň jeden společník s neomezeným ručením je fyzická osoba, která ručí za dluhy společnosti celým svým majetkem.
- 64 Skutečnost, že jsou povinnosti ke zveřejnění uloženy komanditním společností, jejichž všichni společníci s neomezeným ručením jsou založeni ve formě společnosti s ručením omezeným, jako je GmbH & Co. KG, a nejsou uloženy jiným komanditním společností, je tudíž objektivně odůvodněná.
- 65 Komise odkazuje na stejný objektivní rozdíl mezi různými komanditními společnostmi a vyvozuje z toho, že směrnice 90/605 neobsahuje žádnou diskriminaci.

Odpověď Soudního dvora

- 66 Na úvod je třeba uvést, že obecná zásada rovného zacházení, která patří k základním zásadám práva Společenství, vyžaduje, aby se srovnatelnými situacemi nebylo zacházeno odlišně a s různými situacemi stejně, pokud takové zacházení není objektivně odůvodněno (viz zejména rozsudek ze dne 9. září 2004, Španělsko *v.* Komise, C-304/01, Recueil, s. I-7655, bod 31).
- 67 Jak ovšem vyplývá z bodu 51 stávajícího usnesení, rozdíl, který směrnice 90/605 činí mezi komanditními společnostmi, na které se vztahuje, jako je GmbH & Co. KG,

a komanditními společnostmi, které počítají mezi své společníky s neomezeným ručením alespoň jednu fyzickou osobu a nacházejí se mimo oblast působnosti této směrnice, je založen na úvaze, že první skupina těchto společností představuje nepřímou stejnou rizika pro třetí osoby jako kapitálové společnosti, na které se vztahuje čtvrtá směrnice o společnostech, a sice že nabízejí jako záruku pro třetí osoby jen jmění společnosti, což není případ druhé skupiny komanditních společností.

- 68 Směrnice 90/605 totiž sleduje stejnou logiku jako čtvrtá směrnice o společnostech, jejímuž obcházení má zabránit a ke které je v tomto ohledu čistě akcesorická. V tomto smyslu doplňuje směrnice 90/605 čtvrtou směrnicí o společnostech, aby výsada spojená s omezením ručení, které požívají určité formy společností, byla spojena s přiměřeným zveřejňováním určeným k ochraně zájmů třetích osob.
- 69 Rozdíl, který směrnice 90/605 činí mezi dvěma skupinami komanditních společností zmíněných v bodě 67 stávajícího usnesení za účelem vymezení působnosti čtvrté směrnice o společnostech a povinnosti ke zveřejňování uložené touto směrnicí, je tedy objektivně odůvodněn hlediskem ochrany zájmů třetích osob, přičemž tato ochrana představuje podstatný cíl směrnice 90/605 a čtvrté směrnice o společnostech.
- 70 Tento závěr není zpochybněn okolností konstatovanou předkládajícími soudy, podle které by věřitelé komanditních společností, na které se vztahuje směrnice 90/605, byli již chráněni z důvodu skutečnosti, že jejich společníci podléhají jako společnosti s ručením omezeným povinností ke zveřejňování stanoveným čtvrtou směrnicí o společnostech, zatímco tyto povinnosti nejsou uloženy fyzickým osobám.

- 71 Jak již bylo rozhodnuto v bodě 56 stávajícího usnesení, zveřejnění roční účetní závěrky kapitálových společností, které jsou jedinými společníky s neomezeným ručením osobních obchodních společností, na které se vztahuje směrnice 90/605, jako jsou společnosti založené ve formě GmbH & Co. KG dotčené ve věcech v původním řízení, v daném případě roční účetní závěrky společností s ručením omezeným, poskytuje totiž samo o sobě pouze informace o situaci těchto společníků, a nikoliv o situaci osobních obchodních společností.
- 72 S ohledem na výše uvedené se nejví, že by směrnice 90/605 porušovala zásadu rovného zacházení.
- 73 Za těchto podmínek je tedy třeba odpovědět na třetí otázku ve věci C-435/02 a na čtvrtou otázku ve věci C-103/03 tak, že přezkoumání těchto otázek s ohledem na zásadu rovného zacházení neukázalo žádnou skutečnost, kterou by mohla být dotčena platnost směrnice 90/605.

K nákladům řízení

- 74 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve sporech probíhajících před vnitrostátními soudy, k rozhodnutí o nákladech řízení jsou příslušné výše uvedené soudy. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření těchto účastníků se nenahrávají.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (druhý senát) rozhodl takto:

- 1) **Směrnice Rady 90/605 ze dne 8. listopadu 1990, kterou se mění směrnice 78/660/EHS o ročních účetních závěrkách a směrnice 83/349/EHS o konsolidovaných účetních závěrkách, pokud se jedná o oblast jejich působnosti, v rozsahu, v němž z ní vyplývá, že každá osoba má možnost nahlédnout do roční účetní závěrky a výroční zprávy forem společností, na které se směrnice vztahuje, aniž by musela prokázat právo nebo zájem vyžadující ochranu, mohla být právoplatně přijata na základě čl. 54 odst. 3 písm. g) Smlouvy o ES (nyní po změně čl. 44 odst. 2 písm. g) ES).**
- 2) **Přezkoumání prvních dvou otázek ve věci C-435/02 a druhé a třetí otázky ve věci C-103/03 s ohledem na obecné zásady práva Společenství, jakými jsou zásada svobodného výkonu povolání a svobody projevu, neukázalo žádnou skutečnost, kterou by mohla být dotčena platnost směrnice 90/605.**
- 3) **Přezkoumání třetí otázky ve věci C-435/02 a čtvrté otázky ve věci C-103/03 s ohledem na zásadu rovného zacházení neukázalo žádnou skutečnost, kterou by mohla být dotčena platnost směrnice 90/605.**

Podpisy.